

Vilija Salienė

KALBA KAIP SOCIALINIS KULTŪRINIS REIŠKINYS PAGRINDINĖS IR VIDURINĖS MOKYKLOS GIMTOSIOS KALBOS UGDYMO SISTEMOJE

Anotacija. Kalbinis ugdymas pagrindinėje ir vidurinėje mokykloje yra viena iš svarbesnių bendrojo ugdymo sričių. Labai svarbu, kad, pažindami kalbą kaip socialinį kultūrinį reiškinį, mokiniai suvoktų istorinės atminties, tradicijų, gimtosios kalbos vertę, asmeninio indėlio į kultūros kūrimą prasmę. Be gimtosios kalbos, mokydamiesi kitų tautų kalbų ir pažindami kultūras mokiniai supranta, kad kiekviena kultūra yra unikali, įgyja daugiakalbės ir daugiakultūrės kompetencijos pagrindus. Visa tai sudaro prielaidas ugdytis atsakomybę, kūrybingumu grįstą santykį su savosios kultūros tradicija, pagarbą bei atvirumą kitoms kalboms ir kultūroms. Vienas iš lietuvių kalbos ugdymo uždavinių – pažinti kalbą kaip tautos kultūros dalį, suvokti kultūros tradicijas ir jas kūrybingai plėtoti. Kalbinio ugdymo turinį pagrindinėje ir vidurinėje mokykloje reglamentuoja bendrosios programos, o programos turėtų būti rengiamos atsižvelgiant į lietuvių kalbos ugdymo strategijos nuostatas.

Esminiai žodžiai: vidurinė ir pagrindinė mokykla, kalbinis ugdymas kaip socialinis kultūrinis reiškinys, lietuvių kalbos ugdymo strategija.

Įvadas

Lietuvių kalbos ugdymo bendrojo lavinimo programas vykdančiose mokyklose 2010–2014 metų strategijoje¹ [1] (toliau tekste – *lietuvių kalbos ugdymo strategija* – V. S. past.) įvardijami svarbiausi liuanistinio ugdymo ir švietimo tikslai, uždaviniai, įgyvendinimo vertinimo kriterijai. Joje teigiama, kad mokyns, suvokdamas ir kurdamas lietuvių kalbą kaip savą, stiprina savo tapatybę, savivertę, orumą. Lietuviybė lietuvių kalbos strategijoje suvokiama kaip lietuviškoji tapatybė ir kultūra, apimanti tautinį ir politinį sąmoningumą, kalbą ir kultūros tekstus, idėjas, vaizdinius ir vertybes [1]. Taigi tikėtina, kad vidurinės mokyklos lietuvių kalbos programoje turėtų atsispindėti pagrindinės lietuvių kalbos ugdymo strategijos nuostatos.

Vidurinio ugdymo programoje [3] teigiama, kad vidurinėje mokykloje, be bendrojo dalykinio išprusi-

mo, svarbus ir sociokultūrinis raštingumas. Kalbinis ugdymas bendrojo lavinimo mokykloje yra viena iš svarbių bendrojo ugdymo sričių. Lietuvių kalba vidurinės mokyklos programose [3] orientuojama į viešojo kalbėjimo ir tekstų rašymo mokymą, siejama su literatūros mokymu, siekiant integracijos, t. y. kalbos mokytį analizuojant tekstus. Kalbos vartojimas ir žinios apie kalbą apibendrinamos teksto lygmeniu, rašybos, skyrybos dalykai kartojami ir gilinami individualiai pagal kiekvieno mokinio poreikius. Sociokultūrinis raštingumas programoje suprantamas kaip socialinės brandos įgijimas, tautinės, pilietinės tapatybės formavimas, pasirengimas gyventi daugiakultūriame pasaulyje, tolerancijos kultūrų įvairovei ir pasitikėjimo savo nacionaline kultūra ugdymas.

Vidurinės mokyklos lietuvių kalbos programoje kalba kaip socialinis kultūrinis reiškinys analizuojamas aptariant vieną temų grupę – *Kalba ir žmogus. Kalba ir visuomenė* (kursyvas aut. – V. S. past.).

Pagrindinio ugdymo bendrosiose programose apibūdinama kalbinio ugdymo paskirtis, tikslai, uždaviniai [2, p. 459–463]. Aptariant lietuvių kalbos, kaip mokomojo dalyko, paskirtį pagrindinėje mokykloje teigiama, kad „pažindami kalbą kaip socialinį kultūrinį reiškinį, mokiniai suvokia istorinės atminties, tradicijų, gimtosios kalbos vertę, asmeninio indėlio į kultūros kūrimą prasmę. Mokydamiesi kitų tautų kalbų ir pažindami kultūras supranta, kad kiekviena kultūra yra savita ir unikali, įgyja daugiakalbės ir daugiakultūrės kompetencijos pagrindus. Visa tai sudaro prielaidas ugdytis dialogu, atsakomybę, kūrybingumu grįstą santykį su savosios kultūros tradicija, pagarbą bei atvirumą kitoms kalboms ir kultūroms“ [ten pat, p. 459]. Vienas iš dalyko uždavinių – pažinti kalbą kaip tautos kultūros dalį, suvokti kultūros tradicijas ir jas kūrybingai plėtoti [ten pat, p. 463].

Pagrindinėje mokykloje lietuvių kalba kaip socialinis kultūrinis reiškinys apima dvi sritis: kalbotyros pradmenis ir tarmes². Pagal apimtį kalbotyros

¹ Žr. *Valstybės žinios*, 2011, Nr. 2-56.

² Apie tarmes skaityti: Salienė V. Dialektologijos kurso vieta ugdant gimtąją kalbą vidurinėje mokykloje. Iš: *Invenies quaero. Ieškoti, rasti, nenurimti*. Vilnius: VPU leidykla, 2011, p. 856–863. ISBN 978-9955-20-655-2.

**Lietuvių kalbos kaip socialinio
kultūrinio reiškinių esamos
situacijos stiprybės ir silpnybės**

Stiprybės	Silpnybės
Lietuvių kalbos mokėjimas suvokiamas kaip pilietinės savimonės ir savivertės sąlyga šiuolaikiniame pasaulyje.	Viešojoje erdvėje dominuoja pokolonijinei kultūrai būdinga tautinė savnieka, nepasitikėjimas tautos kultūra, nėra stipraus kultūrinio socialinio elito. Tai mažina lietuvių kalbos modernizacijos gebėjimus, jos galimybes išlikti gyvybinga ir atsilaikyti prieš tautinį tapatumą ardančias globalizacijos tendencijas.
Įsisauganti lietuvių kalba suvokiama kaip asmens socialumo prielaida ir psichologinio saugumo garantas.	Lituanistinio ugdymo turinys per menkai susiejamas su egzistencine tautos problematika, dabartine jaunosios kartos tikrove.

pradmenų ir tarmių kursai yra viena siauresnių lietuvių kalbos ugdymui skirtų dalių, tačiau jos svarba yra nediskutuotina. Kalbotyros pradmenų ir tarmių kursai turėtų būti analizuojami siejant juos su kitais kalbos mokslo skyriais ir ugdant visų kalbinės veiklos rūšių, t. y. kalbėjimo, klausymo, skaitymo, rašymo, gebėjimus. Tai puiki medžiaga kalbėjimo temoms, t. y. sakytinei kalbai ugdyti, su kalba susijusiems projektams, referatams ir kitiems rašto darbams rengti.

Šio straipsnio **tikslas** – išanalizuoti, kokius reikalavimus kalbos kaip socialinio kultūrinio reiškinių analizei kelia pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrosios programos, kaip keliami reikalavimai dera su lietuvių kalbos ugdymo strategija bendrojo ugdymo mokyklose. Tikslui pasiekti keliami tokie **uždaviniai**: 1) aptarti bendrųjų lietuvių kalbos programų kalbos kaip socialinio kultūrinio reiškinių dalį turinio apimtį aspektu; 2) paanalizuoti, kaip programų reikalavimuose ir mokykliniuose vadovėliuose atsispindi lietuvių kalbos programų ir lietuvių kalbos ugdymo strategijos nuostatos.

Tyrimo objektas – vidurinės ir pagrindinės mokyklos lietuvių kalbos bendrosios programos, vadovėliai, lietuvių kalbos ugdymo strategija.

Tyrimo metodai: dalykinės ir metodinės literatūros mokslinė analizė, analitinis aprašomasis.

Kalbos kaip socialinio kultūrinio reiškinių vieta lietuvių kalbos ugdymo turinyje

Lietuvių kalbos ugdymo strategijoje įvardijamas lituanistinio ugdymo esamos situacijos stiprybės ir silpnybės. Šiame straipsnyje akcentuosime tuos dalykus, kurie susiję su kalba kaip socialiniu kultūrinio reiškiniu (žr. 1 lentelę)³.

1 lentelėje pateikiami teiginiai patvirtina, kad lietuvių kalbos ugdymo strategijoje akcentuojama kalba kaip socialinis kultūrinis reiškinys, kalba yra svarbi viso ugdymo dalis. Formuluojuot strategijos tikslus, uždavinius ir siekiamus rezultatus nuosekliai akcentuojama lietuviškos tapatybės, tautinio orumo ugdymo svarba, kalbos ugdymas suvokiamas kaip asmens mąstymo ir raiškos, tapatybės formavimo būdas. Pastebimas ketinimas mokyti kalbos siejant ją su šiandienos kultūrinio ir socialinio kontekstu: analizuoti viešąją erdvę, žiniasklaidą, valstybės gyvenimą, kalbos ir kultūros reiškinius. Pastebėtina, kad lietuvių kalbos modernizacijos galimybė minima kaip silpnybė. Taigi vidurinio ugdymo programoje, kuri buvo rengta remiantis patvirtinta strategija, turėtų būti įgyvendinamos pagrindinės strategijos

nuostatos ir siekiama silpnybes paversti stiprybėmis: ugdymo turinyje turėtume rasti prielaidų analizuoti kalbos modernėjimo tendencijas, turinys turėtų būti siejamas su dabartine mokinių tikrove.

Vidurinio ugdymo programoje mūsų analizuojamu aspektu formuluojami du uždaviniai: mokiniai turi gebėti nagrinėti kalbą kaip socialinį kultūrinį reiškinį, įgyti sociokultūrinių ir kultūrinių žinių ir gebėjimų, t. y. ugdytis bedrąsias (socialines) ir dalykines (kultūrinės) kompetencijas.

Pagrindinio ugdymo programoje kalbos kaip socialinio kultūrinio reiškinių analizei formuluojamas vienas tiesioginis uždavinys: pažinti kalbą kaip tautos kultūros dalį, suvokti kultūros tradicijas ir jas kūrybingai plėtoti [2, p. 463]. Be šio uždavinio, dar siekiama, kad skaitydami tekstus mokiniai gebėtų kritiškai vertinti ne tik tekstus, bet ir įvairias kultūrinio, socialinio gyvenimo formas. Taigi pagrindinio ugdymo programoje, nors ji buvo rengta dar nepasirodžius kalbinio ugdymo strategijai, formuluojami tapatūs uždaviniai, todėl kyla pagrįstų abejonių, ar strategijoje nurodytos silpnybės (žr. 1 lentelę) yra pakankamai motyvuotos, paremtos iki tol buvusių dokumentų analize.

Apžvelgsime, kokios kalbos kaip socialinio kultūrinio reiškinių ugdymo temos⁴ pateikiamos XI–XII ir V–X klasių⁵ lietuvių kalbos programose (žr. 2 lentelę).

⁴ Pateikiamos apibendrintos temos, o ne detali turinio apimtys.

⁵ Šiame straipsnyje prie turinio apimtys nebus pateikiamos tarmės, nes tai, kaip jau minėta, analizuota kitame staripnyje, žr. 1 išnašą.

³ Šaltinis – Lietuvių kalbos ugdymo bendrojo lavinimo programos vykdančiose mokyklose 2010–2014 metų strategija. *Valstybės žinios*. 2011, Nr. 2-56.

2 lentelė

Kalbos kaip socialinio kultūrinio reiškinio analizė pagrindinėje ir vidurinėje mokykloje

V–X klasės Kalba kaip socialinis kultūrinis reiškinys	XI–XII klasės Kalba ir žmogus. Kalba ir visuomenė
<p>Pasaulio kalbų įvairovė. Baltų kalbos. Lietuvių kalba kaip baltų kalba. Kalbos kaita. Vardų, pavardžių, vietovardžių kilmė. Kalbos įvairovė, kurią lemia komunikacinė situacija.</p> <p>Indoeuropiečių kalbos, baltų kalbų likimai. Senosios ir dabartinės lietuvių kalbos skirtumai. Dabartinė lietuvių kalbos padėtis, jos kitimas, naujų žodžių kūrimas ir įsitvirtinimas.</p> <p>Senieji lietuvių kalbos rašytiniai šaltiniai, kultūriniai kontekstai. Bendrinės kalbos formavimasis, pagrindiniai kalbos tyrėjai ir jų darbai. Kalbos kitimas, globalizacijos procesų poveikis lietuvių ir kitoms kalboms. Kalbos tyrimai.</p>	<p>Kalba kaip išskirtinis žmogaus gebėjimas. Kalbos funkcijos. Kalbinė komunikacija visumenėje.</p> <p>Kalba kaip pažinimo ir kūrybos įrankis. Kalba kaip socialinės tvarkos kūrimo įrankis.</p> <p>Pasakojimas kaip esminis kultūros tekstas.</p> <p>Tautos kalba kaip savita pasaulio sampratos sistema.</p> <p>Lietuvių kalbos sąsajos su tautos istorija. Lietuvių kalbos žodynas kaip nacionalinio pasaulėvaizdžio atspindys.</p> <p>Lietuvių kalba – valstybinė kalba.</p>

Kaip matyti 2 lentelėje, abiejų koncentrų pateikiamos temos nemaža dalimi įgyvendina kalbos ugdymo strategijos ir programų tikslus ir uždavinius. Abejonių kelia vidurinio ugdymo programoje pateikiama tema apie pasakojimą kaip esminį kultūros tekstą. Pačioje programoje ši tema dar detalizuojama ir siūloma analizuoti tautos pasakojimą (nacionalinį naratyvą), jo turinį, kūrimo būdus. Kaip jau buvo minėta, šioje programoje kalbos ugdymo turinys siejamas su literatūriniu ugdymu, taigi pasakojimą rekomenduojama analizuoti kaip užmaršties įveikimo būdą. Ši temos dalis nepakankamai siejama su vienu svarbesnių kalbos ugdymo tikslų – pasirengimu gyventi daugiakultūriame pasaulyje, tolerancijos kultūrų įvairovei ugdymu. Išskirtinai pabrėžiamas pasitikėjimo savo nacionaline kultūra ugdymas. Manytina, kad šiuolaikiniame pasaulyje pasitikėjimas savo nacionaline kultūra gali ir turi būti stiprinamas

ne tik vertinant tautinę kultūrą, bet ir pažįstant kitas kultūras, suvokiant kalbos ir kultūros kaitą. Tokia nuostata formuluojama vidurinio ugdymo programos tiksluose, tačiau ugdymo turinyje to pasigendama. Vidurinės mokyklos lietuvių kalbos ugdymo turinyje pasigendama kalbos kaip kintančio ir modernėjančio reiškinio analizės, analizuojami tekstai ir formuluojamos analizės gairės nesiejami su šiuolaikinio mokinio aplinka. Taigi galima teigti, kad kalbos ugdymo strategijoje įvardytos stiprybės plėtojamos, o silpnybėms skiriamas vienpusis dėmesys: siekiama tik stiprinti tautinę tapatybę ir analizuoti pasakojimą kaip tautos atminties išsaugojimo būdą.

Ir vidurinio, ir pagrindinio ugdymo programose kalbos kaip socialinio kultūrinio reiškinio analizė nėra savitikslių, ji siejama su kalbėjimo, klausymo, skaitymo, rašymo temomis.

Lietuvių kalbos ugdymo strategijos, programų reikalavimų ir vadovėlių turinio (ne)dermė

Pagal atnaujintas bendrąsias pagrindinio ugdymo programas nuo 2009 m. pradėjo dirbti V, VII, IX klasės, o nuo 2010 m. mokosi ir VI, VIII, X klasės. Per tą laiką, kol buvo ruošiamasi pradėti dirbti pagal atnaujintas programas, buvo parengta naujų vadovėlių. Šiame straipsnyje aptarsime tik tuos vadovėlius, kurie, kaip teigia autoriai, parengti atsižvelgiant į atnaujintų programų reikalavimus. ŠMM patvirtintame galiojančių vadovėlių sąrašė⁶ tokių vadovėlių yra 7: vienas vadovėlis VI klasei, du vadovėliai VII klasei, vienas vadovėlis VIII klasei, vienas vadovėlis IX klasei, vienas vadovėlis X klasei, vienas vadovėlis IX–X klasei. Šiuos vadovėlius aptarsime vienu aspektu – kaip jie atitinka atnaujintų bendrųjų programų reikalavimus kalbos kaip sociokultūrinio reiškinio analizės aspektu (žr. 3 lentelę).

3 lentelėje matyti, kad pagrindinės mokyklos vadovėliuose skiriama pakankamai dėmesio kalbotyros kursui. Vadovėliuose akcentuojama ir analizuojama svarbiausios programoje [2] nurodytos temos.

Pagal naujasias vidurinio ugdymo programas [3] neparengta nė vieno lietuvių kalbos vadovėlio, todėl sudėtinga numatyti, kaip bus įgyvendinami ugdymo turiniui išskirti tikslai. Galima daryti prielaidą, kad vadovėliai, atitinkantys programos reikalavimus, ateityje bus parengti, o kalbos ugdymo strategijos nuostatos įgyvendinamos aspektiškai.

⁶ Žr. www.sac.smm.lt/mokymosi_istekliai/vadoveliai/galiojanciu_vadoveliu_sarasas

Kalba kaip socialinis kultūrinis reiškinys lietuvių kalbos vadovėliuose, parengtuose pagal atnaujintas programas

Eil. nr.	Autoriai	Vadovėlio pavadinimas, leidimo metai	Kalba kaip socialinis kultūrinis reiškinys
1.	V. Marcišauskaitė, D. Mikulėnienė, J. Petrauskaitė	<i>Vėl žaidžiu žodžiu</i> . Lietuvių kalba. 1-oji ir 2-oji kn. VI kl. (serija „Šok“), 2008	Skiriama 1 tema. Supažindinama su valstybinės ir bendrinės kalbos sąvokomis, daugiausia dėmesio skiriama supratimui, kas yra kalbos norminimas.
2.	E. Palubinskienė, G. Čepaitienė	<i>Lietuvių kalba</i> . 1-oji ir 2-oji kn. VII kl., 2008	Skiriama 1 tema. Pristatomos baltų kalbos.
3.	V. Marcišauskaitė, D. Mikulėnienė, J. Petrauskaitė, V. Kainauskienė, R. Sruogis	<i>Lietuvių kalba</i> . 1-oji ir 2-oji kn. VII kl. (serija „Šok“), 2009	Skiriamos 3 temos. Aptariami senieji raštai.
4.	E. Palubinskienė, G. Čepaitienė	<i>Lietuvių kalba</i> . 1-oji ir 2-oji kn. VIII kl., 2009	Skiriama 1 tema. Pristatomi senieji raštai.
5.	R. Koženiauskienė, D. Mikulėnienė, R. Rinkauskienė	<i>Tėvynė – tai kalba</i> . Lietuvių kalba. 1-oji, 2-oji ir 3-ioji kn. IX kl., 2008	Skiriama 13 temų. Pristatomi kalbininkai, aptariama raštija, tarmės, kalbos kitimas.
6.	R. Koženiauskienė, D. Mikulėnienė, R. Rinkauskienė	<i>Tėvynė – tai kalba</i> . Lietuvių kalba. 1-oji, 2-oji ir 3-ioji kn. X kl., 2009	Skiriamos 9 temos. Pristatoma kalbos istorija ir kalbininkai.
7.	V. Salienė, A. Smetona	Lietuvių kalba. 1-oji, 2-oji, 3-oji kn. IX–X kl., 2011	Skiriama 11 temų. Analizuojama bendrinė kalba, kalbos raida, ikirašytinis tautos ir kalbos raidos periodas, lietuviškos raštijos raida, lietuvių raštijos veikėjai, kalbos tyrėjai, jų darbai.

Išvados

1. Kalbos kaip socialinio kultūrinio reiškinio analizė mokant lietuvių kalbos pagrindinėje ir vidurinėje mokykloje yra svarbi formuojant mokinių tautinę tapatybę, siekiant išsaugoti kultūrinį identitetą globaliame pasaulyje.

2. Išanalizavus kalbos ugdymo strategiją, galima daryti išvadą, kad įvardytos lietuvių kalbos mokymo stiprybės bendrosiose programose plėtojamos, o silpnybės skiriamas vienpusis dėmesys: siekiama stiprinti tik tautinę tapatybę ir analizuoti pasakojimą kaip tautos atminties išsaugojimo būdą.

3. Siekiant suprasti kalbą kaip socialinį kultūrinį reiškinį labai svarbu, kad ugdymo turinyje derėtų programų ir kalbos ugdymo strategijos pagrindinės nuostatos. Išanalizavus bendrąsias pagrindinio ir vidurinio ugdymo lietuvių kalbos programas ir kalbos ugdymo strategiją galima teigti, kad pagrindinio ugdymo programoje atsispindi svarbiausios kalbos

ugdymo strategijos nuostatos, o vidurinio ugdymo programoje kalbos ugdymo strategijos nuostatos įgyvendinamos aspektiškai.

4. Vidurinio ugdymo lietuvių kalbos programoje skiriama nepakankamai dėmesio kalbos kaitai šiuolaikiniame pasaulyje, kalbos modernėjimo aspektams, neatsižvelgiama į realų mokinių gyvenamąjį laiką.

5. Pagal galiojančias vidurinio ugdymo bendrąsias lietuvių kalbos programas nėra parengta nė vieno vadovėlio, todėl darytina išvada, kad kalbos ugdymo strategijos nuostatos kol kas įgyvendinamos tik pagrindinėje mokykloje.

Literatūra

1. *Lietuvių kalbos ugdymo bendrojo lavinimo programos vykdančiose mokyklose 2010–2014 metų strategija* [žiūrėta 2012 m. lapkričio 14 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.google.com>>

le.com/url?q=http%3A%2F%2Fwww3.lrs.lt%2Fpls%2Finter3%2Fdokpaieska.showdoc_l%3Fp_id%3D390510%26p_query%3D%26p_tr2%3D2&sa=-D&sntz=1&usg=AFQjCNFgmXTpsZzS_wq-FaXjnBnDkURkSKw>.

2. *Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos*. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2008.
3. *Vidurinio ugdymo bendrosios programos* [žiūrėta 2012 m. lapkričio 14 d.]. Prieiga per internetą: <http://portalas.emokykla.lt/bup/Puslapiai/vidurinis_ugdymas_bendras.aspx>.

Summary

Vilija Salienė

LANGUAGE AS A SOCIO-CULTURAL PHENOMENON IN THE NATIVE LANGUAGE TEACHING SYSTEM OF BASIC AND SECONDARY SCHOOLS

The 2010–2014 strategy of schools that implement Lithuanian language general education programmes lists the key objectives and tasks of Lithuanian studies teaching and education as well as criteria for evaluating the results of implementation. It is stated in the strategy that when pupils perceive and create the Lithuanian language as their own, they strengthen their identity, self-esteem and dignity. The Lithuanian language curricula in secondary schools should therefore reflect the key provisions of the Lithuanian language education strategy.

It is stated in the secondary education programme that in addition to general knowledge and skills in various academic subjects, secondary school should encourage socio-cultural literacy.

Language learning in general education schools is one of the main fields of general education. Socio-cultural literacy is understood in the programme as the development of social maturity, formation of national and civil identity, preparation for living in a multicultural world, development of tolerance towards cultural diversity, and development of trust in one's own national culture.

When the purpose of the Lithuanian language as an academic subject in basic schools is discussed, it is stated that one of its main tasks is to learn about the language as part of national culture, understand cultural traditions, and develop these traditions in a creative manner.

The **objective** of the present article is to study what requirements for the analysis of language as a socio-cultural phenomenon are raised in the general curricula of basic and secondary schools and how the requirements raised correspond to the Lithuanian language teaching strategy in general education schools. To achieve this objective, the following **tasks** were set: 1) to discuss the topic of language as a socio-cultural phenomenon within the framework of the general Lithuanian language curricula in terms of content; 2) to analyse how curricula requirements and school textbooks reflect the provisions of the Lithuanian language curricula and Lithuanian language teaching strategy.

The **object of the research** covers the general Lithuanian language curricula in secondary and basic schools, textbooks, and the Lithuanian language teaching strategy.

The **methods of the research** include analysis of professional and methodological literature and analytical description methods.

Keywords: secondary and basic school, language teaching as a socio-cultural phenomenon, Lithuanian language teaching strategy.

*Lietuvos edukologijos universitetas
Iteikta 2012 m. lapkričio mėn.*